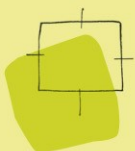

**Ruimtelijke onderbouwing zonneveld
locatie C. Langerak, Hee Terschelling**

DEFINITIEF

BügelHajema

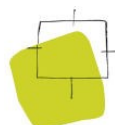
Plek voor ideeën

**Ruimtelijke onderbouwing zonneveld
locatie C. Langerak, Hee Terschelling**

Inhoud

Rapport + bijlagen

12 januari 2016
Projectnummer 554.02.02.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Bevoegd gezag	6
1.3	Gegevens initiatiefnemer	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Beleidskader	7
2.1	Rijksbeleid	7
2.1.1	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)	7
2.1.2	Ladder voor duurzame verstedelijking	8
2.1.3	AMvB Ruimte (2011)	8
2.1.4	Energieakkoord voor duurzame groei (2013)	9
2.1.5	Derde Nota Waddenzee (2007)	9
2.2	Provinciaal beleid	10
2.2.1	Streekplan Fryslân 2007	10
2.2.2	Verordening Romte Fryslân (2014)	10
2.2.3	Structuurvisie Grutsk op 'e Romte (2014)	12
2.2.4	Beleidsnota Romte foar Sinne (2015)	13
2.3	Gemeentelijk beleid	14
2.3.1	Ambitiemanifest Waddeneilanden (2007)	14
2.3.2	Structuurplan 'Terschelling voorbij 2000' (2001)	14
2.3.3	Bestemmingsplan Buitengebied Polder (2015)	14
2.3.4	Motie proefproject zonneveld Hee (2016)	15
2.4	Conclusie	15
3	Het plan	17
3.1	Inhoud	17
3.2	Landschappelijke inpassing	19
3.2.1	Landschapstype	19
3.2.2	Advies provinciaal Ruimtelijk kwaliteitsteam	20
3.2.3	Motivatie	21
3.2.4	Reflectie en schittering	21
4	Randvoorwaarden	23
4.1	Water	23
4.2	Archeologie en cultuurhistorie	23
4.2.1	Archeologie	24
4.2.2	Cultuurhistorie	26
4.3	Ecologie	27
4.3.1	Soortbescherming	28
4.3.2	Gebiedsbescherming	30

4.4	Overige milieuaspecten	34
4.4.1	Externe veiligheid	34
4.4.2	Milieuhinder	34
4.4.3	Luchtkwaliteit	35
4.4.4	Bodem	35
5	Juridische toelichting	37
5.1	Juridische vormgeving	37
5.2	Procedure	37
6	Uitvoerbaarheid	39
6.1	Economische uitvoerbaarheid	39
6.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	39

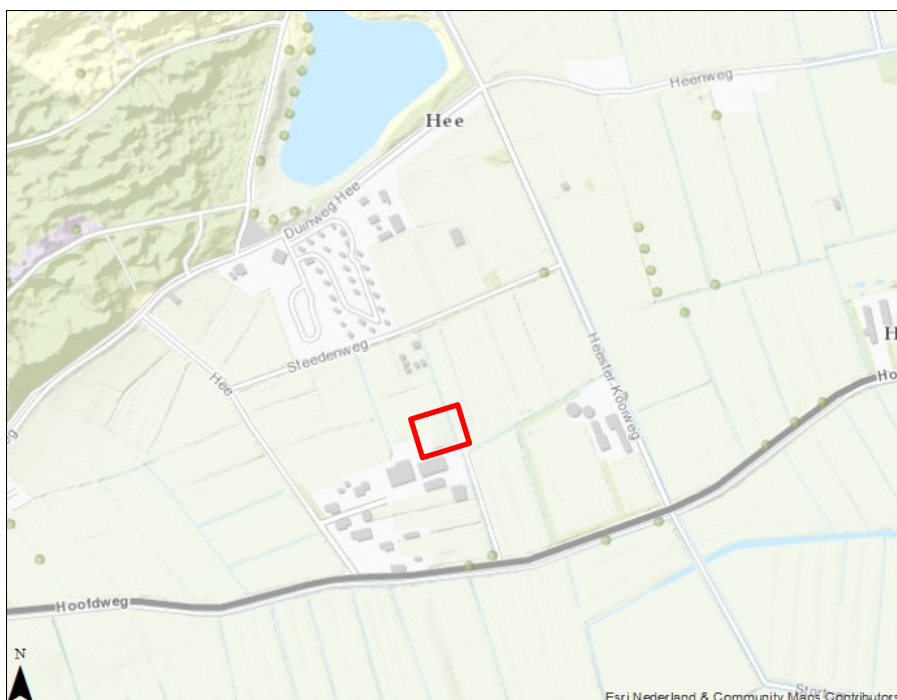
Bijlagen

Inleiding 1

1.1

Aanleiding

Terschelling Energie Coöperatief U.A. is voornemens om op kadastraal perceel H2113 in Hee zonnepanelen te realiseren. Navolgend figuur geeft de projectlocatie weer. Via Terschelling Energie kan duurzame energie worden ingekocht via Vandebroon Energie B.V. Via deze aanbieder bepaalt men welke energiebron er wordt gekozen. Op Terschelling bedraagt de huidige totale elektriciteitsvraag circa 25 miljoen kWh per jaar (bron: Terschelling Energie Coöperatief U.A.). Het voornemen betreft het aanleggen van 850 zonnepanelen. 850 zonnepanelen van 280 Wattpiek betreft een gezamenlijk vermogen van $(850 \times 280 =) 238$ Kilowatt. Uitgaande van grofweg 1.000 uren volle zon per jaar¹ betekent dit een jaarlijkse energieproductie van 238.000 kWh. Het project C. Langerak voorziet voor een (klein) deel in de elektriciteitsvraag van Terschelling.

Figuur 1. Weergave projectgebied

De beoogde locatie is momenteel in gebruik als weiland en is bestemd als 'Agrarisch'. De ontwikkelingen zijn niet passend binnen de regels van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Polder', vastgesteld op 24-11-2015. Om

¹ Zie bijvoorbeeld: www.zonurencalculator.nl.

die reden dient nu een procedure te worden gevolgd in het kader van de aanvraag van een 'omgevingsvergunning planologisch strijdig gebruik'. Ten behoeve daarvan dient een ruimtelijke onderbouwing te worden opgesteld. Hierin wordt gemotiveerd waarom de aanpassing van de bestemming verantwoord is en of het plan voldoet aan de te stellen milieueisen. De voorliggende ruimtelijke onderbouwing voorziet hierin.

1.2

Bevoegd gezag

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn bouwwerken omgevingsvergunningplichtig voor de activiteit bouwen en bij strijd met het bestemmingsplan (artikel 2.1, lid 1, onder c). Dit houdt in dat een bouwplan dat nog niet in een bestemmingsplan in de zin van artikel 2.12 (van de Wabo) is geregeld, pas gerealiseerd mag worden wanneer hiervoor een omgevingsvergunning is verleend. De hoofdregel (art. 2.4, lid 1 Wabo) is dat burgemeester en wethouders van de gemeente waar het betrokken project in hoofdzaak wordt of zal worden uitgevoerd, beslissen op een aanvraag om omgevingsvergunning. In een aantal situaties moet worden afgeweken van de hoofdregel (art. 2.4, lid 2 t/m 5 Wabo in relatie tot art. 3.1 t/m 3.4 Bor). Van deze uitzonderingen is bij het onderhavige project geen sprake. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling is het bevoegde gezag.

1.3

Gegevens initiatiefnemer

De initiatiefnemer voor het project is het Terschelling Energie Coöperatief U.A.:

- contactpersoon: de heer S. Kalf;
- postadres: Nieuwe Dijk 8, 8881 HC te West-Terschelling.

1.4

Leeswijzer

In het vervolg van deze ruimtelijke onderbouwing wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op het relevante beleid van Rijk, provincie en gemeente. Hoofdstuk 3 gaat in op het plan en de landschappelijke inpassing. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de planologische randvoorwaarden van het plan, waarna in hoofdstuk 5 de juridische toelichting volgt. In hoofdstuk 6 wordt de economische en maatschappelijke haalbaarheid van het plan behandeld.

2.1

Rijksbeleid

2.1.1

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)

De rol van de rijksoverheid in het ruimtelijke beleid voor nationale elektriciteitsvoorziening is gelegen in het zorgen voor voldoende ruimte voor een adequate infrastructuur. Energiezekerheid is een belangrijk economisch goed. De verdere integratie van de Europese energiemarkt maakt dat er een steeds groter beroep op internationale verbindingen wordt gedaan en hoogspanningsverbindingen mogelijk om uitbreiding vragen. Het Rijk wijst daarbij de tracés van hoogspanningsverbindingen (vanaf 220 kV) en locaties voor de opwekking van elektriciteit (vanaf 500 MW) aan en zorgt voor de inpassing hiervan. Het project valt hier niet onder aangezien het om een kleinschalig project gaat waarbij ruim minder dan 1 MW zal worden opgewekt.

Het Rijk zet in op een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening en het geschikt maken van de elektriciteitsinfrastructuur op de langere termijn voor meer decentrale opwekking van elektriciteit.

In de Structuurvisie wordt aangegeven dat het aandeel van duurzame energiebronnen als wind, zon, biomassa en bodemenergie in de totale energievoorziening omhoog moet. De ambitie is dat Nederland in 2040 een robuust internationaal energienetwerk kent en dat de energietransitie ver gevorderd is.

Het is primair de taak van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening (zoals zonne-energie en biomassa). Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen nationaal ruimtelijk beleid nodig, naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

Voorliggende ruimtelijke onderbouwing moet ruimte gaan bieden aan een zonneveld op Terschelling. Het project levert daarmee een bijdrage aan de doelstelling uit het rijksbeleid.

2.1.2

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is de Ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze Ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Daarin staat dat pas als herstructurering of transformatie van bestaand stedelijk gebied onvoldoende ruimte biedt om aan de ruimtevraag van het plan te voldoen, er sprake kan zijn van een nieuwe stedelijke ontwikkeling. Het begrip ‘stedelijke ontwikkeling’ is daarbij als volgt gedefinieerd: ‘ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.’

Afweging

Een zonnepark betreft geen stedelijke functie in de zin van de Ladder voor duurzame verstedelijking, zoals hiervoor genoemd. Omdat het hier wel gaat om ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied worden alsnog de stappen doorlopen voor een zorgvuldige toetsing van het initiatief:

1. **Regionale behoefte:** Er bestaat een regionale en lokale behoefte om te komen tot een duurzame energievoorziening. De provincie Fryslân streeft naar een opbrengst van zonne-energie ter grootte van 500 MW² in 2020. De Waddeneilanden ambiëren een actieve rol van de bevolking en bedrijfsleven om te komen tot een duurzame energievoorziening. Het voornemen betreft het aanleggen van 850 zonnepanelen. 850 zonnepanelen van 280 Wattpiek betreft een gezamenlijk vermogen van (850 x 280 =) 238 Kilowatt. Uitgaande van grofweg 1.000 uren volle zon per jaar³ betekent dit een jaarlijkse energieproductie van 238.000 kWh. Het project C. Langerak levert dan ook een bijdrage aan de ambitie van de Waddeneilanden.
2. **Opvangen binnen bestaand stedelijk gebied:** Op de eilanden zal het niet altijd mogelijk blijken om opstellingen te realiseren binnen of aansluitend aan/nabij de dorpsgebieden. Een zorgvuldig gekozen opstelling daarbuiten is denkbaar.
3. **Multimodale ontsluiting locatie:** Ontsluiting van de locatie is voor een zonnepark niet relevant, omdat het geen verkeersaantrekkende werking heeft.

2.1.3

AMvB Ruimte (2011)

De borging van de uitspraken uit de SVIR heeft in juridische zin plaatsgevonden in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Dit Besluit is op 30 december 2011 in werking getreden. In het Barro zijn de verschillende nationale belangen vastgelegd die doorwerking moeten krijgen bij lagere overheden. Het gaat om de volgende nationale belangen: rijksvaarwegen, Project

² Provisje Fryslân (2012) Beleidsvisie Economie en uitvoeringsnotitie Sinnestroom.

³ Zie bijvoorbeeld: www.zonurencalculator.nl.

Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote rivieren, Waddenzee en waddegebied, Defensie, Natuurnetwerk Nederland, erfgoederen van universele waarden, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeergebied. Het gebied waarin dit project plaatsvindt, maakt onderdeel uit van het beheersgebied van de EHS (tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland) en ligt op 250 meter afstand van het Kustfundament en 400 meter van de Waddenzee. Voor een goede landschappelijke inpassing wordt echter in paragraaf 3.2 aandacht besteed aan deze nationale belangen betreffende dit project. Ook in het ecologische onderzoek wordt hier op ingegaan.

2.1.4

Energieakkoord voor duurzame groei (2013)

In september 2013 sloten meer dan 40 organisaties het Energieakkoord voor duurzame groei af. Eén van de doelen is het vergroten van het aandeel van hernieuwbare energieopwekking van ruim 4% naar 14% in 2020. Een verdere stijging van dit aandeel naar 16% is beoogd in 2023. Om dit te bereiken, is een tiental pijlers geformuleerd. Hiervan is pijler 3 van toepassing op dit voorneemen. Pijler 3 gaat over het stimuleren van decentrale duurzame energie, waaronder zonne-energie. In het Energieakkoord is aangegeven dat voor deze pijler vooral belemmeringen weggehaald moeten worden. Belemmeringen zijn onder meer (niet uitputtend) een goede ruimtelijke inpassing om belemmeringen bij vrijwaringsgebieden waar mogelijk weg te nemen, het actualiseren van bouwregelgeving aan een grotere inzet van hernieuwbare energie, het actualiseren van vergunningsprocedures gericht op snellere toepassing van innovaties en het verkorten van project doorlooptijden. Het projectvoornemen draagt bij aan het doel van het Energieakkoord.

2.1.5

Derde Nota Waddenzee (2007)

Als uitwerking van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is voor het waddegebied de Derde Nota Waddenzee vastgelegd. Deze nota heeft, daar waar concrete beleidsbeslissing zijn opgenomen, rechtstreekse doorwerking naar het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. Voor Nederland heeft de Derde Nota Waddenzee betrekking op alle grond die bij vloed vanuit de Waddenzee onderloopt. Dit is inclusief de kwelders (zoals de Boschplaat op Terschelling en Nieuwlandsreid op Ameland), strandvlakten (zoals de Hors op Texel en het Rif bij Schiermonnikoog) en onbewoonde eilanden, zoals Rottumeroog en Griend. Het Noordzeestrand op de eilanden en buitengaatse zandplaten zoals Noorderhaaks, vallen buiten het beschermde gebied.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. De locatie van het zonnepark ligt op ruim 400 meter afstand

tot de Waddenzee en houdt rekening met het omliggende landschap waarmee wordt voldaan aan deze nota.

2.2

Provinciaal beleid

2.2.1

Streekplan Fryslân 2007

Centraal in de visie van de provincie Fryslân op de ruimte staan de relaties tussen de steden en het platteland. Het is in de ogen van de provincie zinvol om beide gebieden vooral als aanvullend ten opzichte van elkaar te beschouwen. Vanuit deze wisselwerking zet de provincie in op concentratie van de verstedelijking in de stedelijke gebieden, zonder dat dit ten koste gaat van de vitaliteit van het omringende platteland.

Waddeneilanden

Aansluitend op het rijksbeleid (met name de Derde Nota Waddengebied) stelt de provincie in haar beleid de bijzondere waarden van de Waddeneilanden voorop. Relevant zijn ten aanzien van bodem, landschap, natuur en water gelden onder andere de volgende uitgangspunten:

- behoud van de huidige landschappen is van belang voor gevarieerde natuurwaarden;
- het is van belang dat de agrarische functie in de polders gehandhaafd blijft. Zowel voor de sector zelf als voor natuur (weidevogels en ganzen), landschap en recreatie is een duurzaam landbouwperspectief van belang;
- bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de benodigde reserveringszones voor versterking van de zeekeringen (duinen en dijken) en met de omvang van het dijkkringgebied (binnendijks).

In zowel paragraaf 3.2 als paragraaf 4.3 wordt nader ingegaan op de inpassing van het project in de nabijgelegen natuurgebieden en het landschap. Uit beide paragrafen blijkt dat het project kan voldoen aan bovenstaande uitgangspunten.

2.2.2

Verordening Romte Fryslân (2014)

Op 15 juni 2011 hebben de Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân vastgesteld. De verordening stelt regels die zorg dragen aan de doorwerking van de provinciale ruimtelijke belangen in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. Na de vaststelling van de notitie Romte foar Sinne (2012) is ook de Verordening Romte Fryslân 2014, zoals vastgesteld op 25 juni 2014, partieel aangepast aan dit nieuwe beleid. De aanpassing is per 7 maart 2015 in werking

getreden. In het navolgende kader is de ruimtelijke regelgeving vanuit de provincie weergegeven.

Het projectgebied is gelegen, zoals weergegeven op kaart Natuur van de Verordening, in een EHS beheersgebied (huidig Natuurnetwerk Nederland). Op deze gronden is het toegestaan een opstelling voor zonne-energie te plaatsen mits de opstelling wat betreft functie en vermogen gericht is op de energiebehoefte die samenhangt met het fysieke beheer en onderhoud van het natuurgebied (art. 9, lid 1, onder d). In een ruimtelijk plan op de Waddeneilanden kan worden afgeweken van het bovenstaande (art. 9, lid 3). Als zodanig is art. 9 lid 5 van toepassing. In navolgende paragraaf wordt ingegaan op de gemeentelijke ambitie en visie. In de landschappelijke inpassing in paragraaf 3.2 wordt ingegaan op de aard en schaal van de kern en wordt onderbouwd dat de opstelling inpasbaar is binnen landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten (art. 9 lid 6) Met dit project kan aan de Verordening worden voldaan.

9.4 Opstellingen voor zonne-energie

9.4.1

1. Een ruimtelijk plan in het landelijk gebied kan slechts voorzien in een opstelling voor zonne-energie:
 - a. aansluitend op bestaand stedelijk gebied van een stad of dorp of als onderdeel van een uitbreidingslocatie, of nabij bestaand stedelijk gebied, mits het zonnepark een redelijke aansluiting heeft of krijgt op het stedelijk weefsel van stad of dorp;
 - b. op het bouwperceel van een bestaand agrarisch of niet-agrarisch bedrijf, van een bestaande maatschappelijke voorziening of van een bestaande woning, mits het op te stellen vermogen is gericht op de energiebehoefte die samenhangt met de bestaande functie van dat perceel;
 - c. op gronden met een bestemming voor bestaande nutsvoorzieningen of voor infrastructuur voor weg, spoor, water en vliegverkeer, voor zover het niet gaat om historische infrastructuur en groene grasdijklichamen, zoals benoemd en aangewezen in de Structuurvisie Grutsk op 'e Romte;
 - d. op gronden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur of zijn aangewezen als natuurgebieden buiten de Ecologische Hoofdstructuur op de van deze verordening deel uitmakende kaart Natuur, alleen voor zover de opstelling wat betreft functie en vermogen is gericht op de energiebehoefte die samenhangt met het fysieke beheer en onderhoud van dat natuurgebied.
2. In afwijking van het eerste lid, onder a, kan een opstelling voor zonne-energie worden toegestaan op een locatie die niet aansluit op stedelijk gebied, mits aangetoond wordt dat deze naar redelijke verwachting van gemeente en provincie binnen tien jaar onderdeel zal uitmaken van de stedelijke woon- of werkkuitbreiding of daarop zal aansluiten.
3. In een ruimtelijk plan op de Waddeneilanden kan worden afgeweken van het gestelde in het eerste lid, onder a en d.
4. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid onder c, is een opstelling op historische infrastructuur en groene grasdijklichamen mogelijk, mits de opstelling in omvang beperkt blijft, de historische en landschappelijke kwaliteiten, waaronder het groene karakter van de dijk, voorop blijven staan en de specifieke behoefte om een opstelling te plaatsen op die locatie is onderbouwd.
5. Bij toepassing van het eerste lid, onder a, het tweede, derde en vierde lid worden de locatie van de opstelling en de omvang daarvan in de plantoelichting onderbouwd op grond van:
 1. de gemeentelijke ambitie inzake zonne-energie,
 2. de daaraan verbonden analyse van en visie op mogelijkheden binnen en buiten bestaand bebouwd gebied,
 3. de energiebehoefte van een kern, of van enkele samenwerkende kernen en de mogelijkheid van participatie van bewoners, en
 4. aard en schaal van een kern.
6. Bij toepassing van het eerste tot en met vierde lid wordt in de plantoelichting onderbouwd dat de opstelling inpasbaar is binnen de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten en wordt een ruimtelijk inrichtingsplan opgesteld, waarvan de uitvoering zo nodig als voorwaardelijke bepaling in het ruimtelijk plan is opgenomen.

Figuur 2. Artikel 9.4 van de Verordening Romte Fryslân 2014

2.2.3

Structuurvisie Grutsk op 'e Romte (2014)

In de nota Grutsk op 'e Romte heeft de provincie Fryslân de kernkwaliteiten zoals benoemd in het Streekplan verder uitgewerkt. Behalve een inventarisatie van de kwaliteiten is Grutsk op 'e Romte vooral bedoeld voor behoud en verde-

re ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit door middel van informeren, inspireren en adviseren.

2.2.4

Beleidsnota Romte foar Sinne (2015)

De beleidsnota Romte foar Sinne is op 18 februari 2015 vastgesteld. De notitie geeft de ruimtelijke uitwerking van de provinciale ambities ten aanzien van zonne-energie weer. Het doel voor zonne-energie in 2020 is een opgesteld vermogen van 500 MW. Om deze doelstelling te realiseren heeft de provincie de volgende uitgangspunten en voorwaarden geformuleerd.

Binnen bebouwd gebied van stad of dorp heeft de provincie geen sturende rol, maar stimuleert zij met een aantal instrumenten, waaronder ruimtelijke bouwstenen, een goede ruimtelijke kwaliteit.

Voor het gebied aansluitend aan stads- en dorpsgebied geldt een 'ja, mits-benadering'. De gemeente wordt gevraagd om onderbouwing van haar ambitie en keuze: motivering van de locatiekeuze, op basis van een analyse van mogelijkheden binnen en buiten bestaand stedelijk gebied. Ook is een ruimtelijk inpassingsplan nodig. Het beleid is erop gericht dat omvang en vermogen van de opstelling zijn gekoppeld aan de energiebehoefte van dorp (of enkele kleinere samenwerkende dorpen), wijk of stad. Participatie van de inwoners in het park wordt sterk bepleit: 'zonnepanelen voor en door het dorp'.

Voor de Waddeneilanden is een nuance nodig. Op de eilanden zal het niet altijd mogelijk blijken om opstellingen te realiseren binnen of aansluitend aan/nabij de dorpsgebieden. Een zorgvuldig gekozen opstelling daarbuiten is denkbaar. Een opstelling in natuurgebied heeft ook daar zeker niet de voorkeur ('nee, tenzij'), maar willen we niet op voorhand planologisch uitsluiten, omdat andere locaties (Beschermd Dorpsgezicht, weidevogelgebieden in de polders) ook nadelen kunnen hebben. De mogelijkheden voor een opstelling in natuurgebied zullen uiteraard moeten passen in natuurregeling van Natura 2000 en EHS.

Het projectgebied is gelegen buiten bestaand stedelijk gebied, maar heeft daar wel directe aansluiting op. Het projectgebied ligt niet in een Natura 2000 gebied maar is wel gelegen in het beheersgebied van de EHS (Natuurnetwerk Nederland) en in een weidevogelleefgebied. Met deze reden heeft overleg plaatsgevonden over de compensatie met de provincie Fryslân. De locatie waar de zonnepanelen zijn voorzien, vormt gezien de terreinomstandigheden en het geringe oppervlak geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van mogelijk aanwezig vogelsoorten⁴. Door middel van het versterken van de bestaande elzensingels wordt het project gecompenseerd. Daarnaast zijn de zonnepanelen gekoppeld aan de energiebehoefte van Terschelling. De land-

⁴ BügelHajema Adviseurs B.V. (2015) Voortoets Nbw 1998 Langerak.

schappelijke inpassing in paragraaf 3.2 en het ecologische onderzoek in paragraaf 4.3 lichten dit nader toe.

2.3

Gemeentelijk beleid

2.3.1

Ambitiemanifest Waddeneilanden (2007)

In september 2007 hebben de gemeenteraden van de gemeenten Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog gezamenlijk het Ambitiemanifest Waddeneilanden vastgesteld. Hierin stellen zij de ambitie om alle Waddeneilanden in 2020 volledig zelfvoorzienend te laten zijn op het gebied van duurzame energie en watervoorziening. De eilanden streven een duurzame ontwikkeling op alle eilanden na. Een ontwikkeling waarbij de zorg voor de bijzondere natuur en het milieu voorop staat, waarbij het unieke karakter van elk eiland gewaarborgd blijft en ten volle benut wordt en waarbij de afhankelijkheid van toevoer van het vaste land afneemt.

Het project draagt bij aan de ambitie om als Waddeneiland zelfvoorzienend te zijn, daarnaast wordt de bestaande landschappelijke structuur (elzensingels) versterkt.

2.3.2

Structuurplan 'Terschelling voorbij 2000' (2001)

Het structuurplan 'Terschelling voorbij 2000' richt zich vooral op een duurzame inrichting en een duurzaam gebruik van Terschelling. De algemene lijn in de diverse streefbeelden is dat de natuur en het landschap de belangrijkste 'kurken' zijn waarop de Terschellinger ontwikkeling drijft. Met het oog daarop zijn natuur en landschap dan ook grensstellend met betrekking tot deze ontwikkeling. Behoud en waar mogelijk versterking van de natuur- en landschapswaarden staan voorop en alleen wanneer er sprake is van compensatie elders op het eiland, kunnen de natuur- en landschapswaarden worden aangetast.

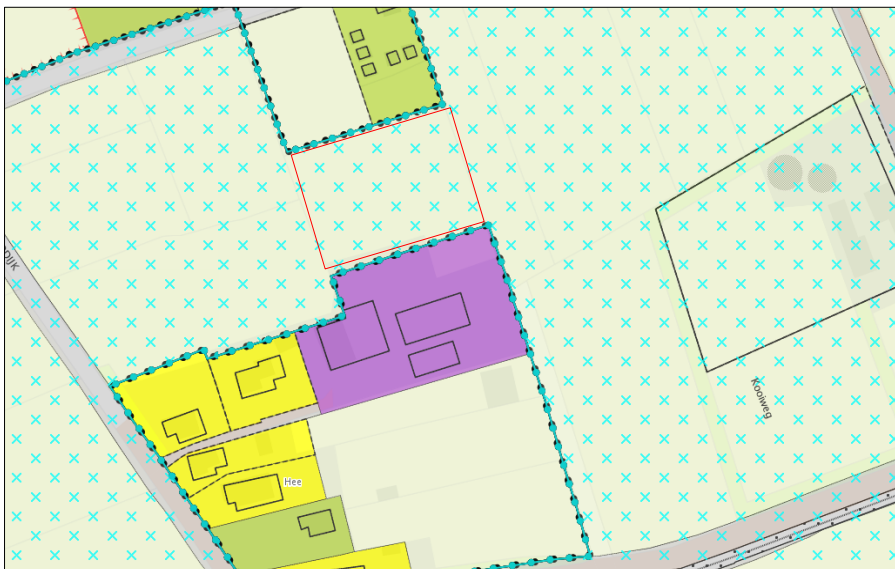
Met het project vindt compensatie plaats door middel van het versterken van de aanwezige elzensingels. Het project is dan ook in overeenstemming met het Structuurplan.

2.3.3

Bestemmingsplan Buitengebied Polder (2015)

Het bestemmingsplan Buitengebied Polder is door de gemeenteraad van Terschelling op 24 november 2015 vastgesteld. Het projectgebied is daarin voorzien van de enkelbestemming 'Agrarisch'. In navolgende figuur is een fragment van de plankaart van het project weergegeven. Het project is niet passend

binnen het bestemmingsplan omdat het plaatsen van zonnepanelen niet is toegestaan binnen de bestemming agrarisch.

Figuur 3. Uitsnede vigerend bestemmingsplan Buitengebied Polder (plangebied in rood) Bron: Bestemmingsplan Buitengebied Polder (2015)

2.3.4

Motie proefproject zonneveld Hee (2016)

Middels de motie 'Proefproject zonneveld Hee', te vinden in bijlage 1, heeft de gemeenteraad van Terschelling zich positief uitgesproken over het planvoornemen.

2.4

Conclusie

De aanleg van een zonneveld past binnen de regels van eerder geformuleerd beleid en is niet in strijd met rijksuitgangspunten of provinciale uitgangspunten. Het plan is echter wel in strijd met het geldende bestemmingsplan, aan de hand van voorliggende ruimtelijke onderbouwing kan worden afgeweken van dit bestemmingsplan.

Het plan 3

3.1

Inhoud

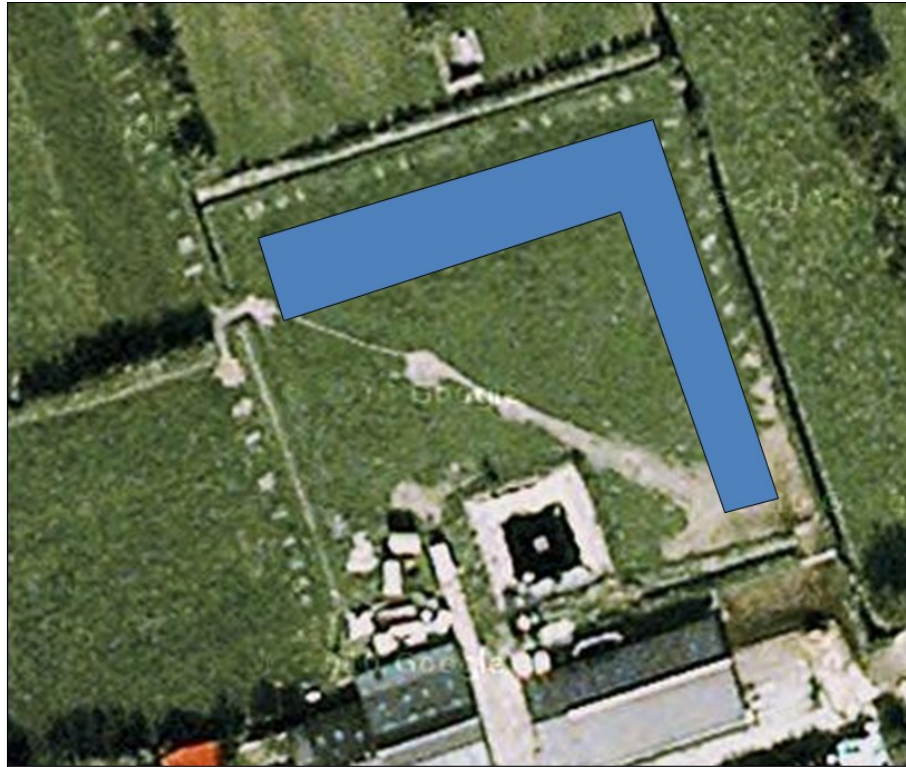
Het projectgebied van dit bestemmingsplan bevat een locatie in de kern Hee, Terschelling. Het betreft kadastraal perceel H2113, gemeente Terschelling. In onderstaande figuur is deze locatie weergegeven.

Figuur 4. Projectgebied zonneveldlocatie Hee, Terschelling

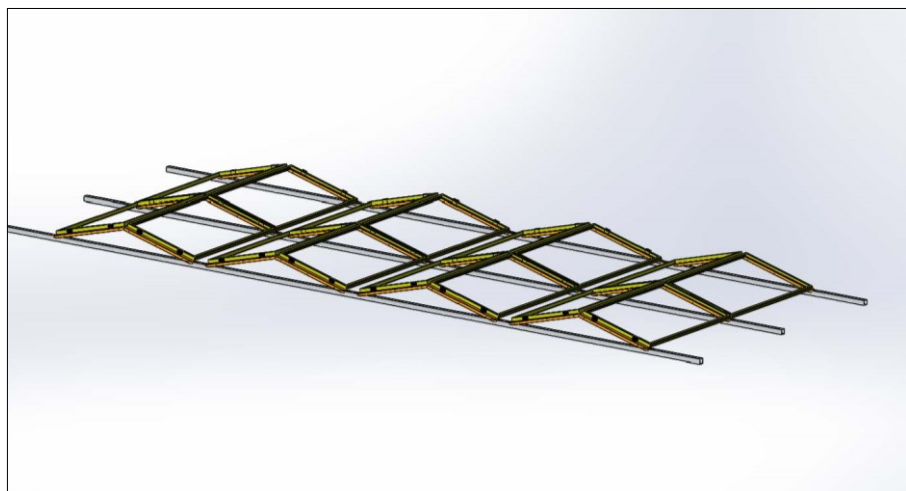
De ontwikkelingen vinden plaats op een agrarisch perceel dat in gebruik is als weiland voor pony's. Ten noorden en oosten van het perceel ligt een elzensingel waarlangs een sloot is gelegen.

Men is voornemens om in het plangebied 850 zonnepanelen van 280 Wattpiek te plaatsen langs de noord- en oostzijde van het perceel. Het gaat in totaal om een oppervlakte van ongeveer 0,15 hectare. Er zijn hierbij geen werkzaamheden voorzien aan de omliggende sloten of elzensingels. Er wordt geen verlichting geplaatst in het plangebied, wel worden benodigde kabels in de grond ingegraven. Onderstaande figuur geeft de beoogde locatie van de zonnepanelen weer.

Figuur 5. Nieuwe situatie. Blauw geeft locatie van zonnepanelen weer

De zonnepanelen worden in een zogenoemde oost-west opstelling van ongeveer 40 à 50 centimeter hoog gesitueerd. Het project zal plaatsvinden binnen de bestaande kavel en gedeeltelijk achter elzensingels. Onderstaande figuur geeft de opstelling weer.

Figuur 6. Oost-West opstelling zonnepanelen

3.2

Landschappelijke inpassing

Het zonnepark ligt buiten het bestaande bebouwde gebied. De provinciale beleidsnota 'Romte foar sinne' die is uitgewerkt in de ruimtelijke verordening, schrijft voor dat bestemmingsplannen die zonneparken buiten het bestaande bebouwde gebied mogelijk maken, worden voorzien van een onderbouwing van de wijze waarop rekening is gehouden met het landschap.

Het plangebied ligt niet in en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Nbw 1998. De begrenzing van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling ligt op ruim 200 meter afstand. Uit het uitgevoerde ecologische onderzoek blijkt dat de geplande ingrepen slechts zeer geringe effecten op de fauna in de directe omgeving van het plangebied zullen hebben. Dit geldt eveneens voor het op ruim 400 meter afstand gelegen Natura 2000 gebied Waddenzee. Gezien de beperkte omvang van de ingreep zullen op deze afstand zeker geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen optreden. Navolgende paragraaf 3.2.4 gaat in op de mogelijke effecten van straling en/of schittering van de zonnepanelen.

3.2.1

Landschapstype

Het landschap rondom het project wordt gekenmerkt als een binnenduinrand-landschap. Met de binnenduinrand wordt de zone direct ten zuiden van het duingebied bedoeld, die wordt gekenmerkt door kleinschaligheid en beslotenheid. De vele recreatiewoningen zijn beeldbepalend in het gebied. Het fietspad vormt de grens tussen de uitgestrekte duinen en de 'bewoonde wereld'. Aan de noordzijde wisselen duinen, meertjes en bossen elkaar af en aan de zuidzijde bepalen weilandjes, recreatiewoningen, stacaravans en het open polderlandschap het zicht. De zone richting de polder wordt ook wel 'elzensingellandschap' genoemd. De singels dienen als afscheiding en worden ook veelal gebruikt om kampeerterrainen te verhullen en te beschermen tegen de wind. Navolgende figuren geven het huidige landschap weer. Met name aan de noordzijde zijn elzensingels aanwezig.

Figuur 7. Uitzicht op noordoostzijde plangebied met aanwezige elzensingels

Figuur 8. Uitzicht op zuidoostzijde projectgebied met aanwezige onvolledige elzensingel

3.2.2

Advies provinciaal Ruimtelijk kwaliteits- team

Het provinciaal Ruimtelijke kwaliteitsteam geeft betreffende dit zonneveld de volgende adviezen (zie de bijlage voor het gehele advies):

1. Stel de zonnepanelen op in de richting van de verkaveling, zodat het veld goed past binnen het kleinschalige karakter van de binnenduinrandzone.
2. Bestaande elzensingels moeten behouden en versterkt worden. De elzensingels moeten in ieder geval haaghoogte behouden.
3. Het zonneveld moet goed passen bij de aard en schaal van het omliggende landschap, waarbij in de uitwerking aandacht is voor invulling van de Waterwet, eventuele hekwerken tegen elzensingels worden aangezet en aandacht is voor de plek van transformatoren.

Bij het verlenen van de omgevingsvergunning zal de vergunningverlenende instantie een voorschrift met een voorwaardelijke bepaling ten aanzien van de landschappelijke inpassing opnemen.

3.2.3

Motivatie

De zonnepanelen worden, zoals weergegeven in figuur 5, gesitueerd aan de noord- en oostzijde langs de rand van de kavel. Langs deze rand ligt momenteel aan de noordkant een volwaardige elzensingel. Voor de landschappelijke inpassing wordt deze noordelijke elzensingel versterkt en zal ook aan de oostzijde van het perceel een volwaardige elzensingel worden gerealiseerd. Het projectgebied is omgeven door percelen met elzensingels. Door de versterking van bestaande singels wordt het zicht op het zonneveld vrijwel geheel ontnomen en zal het geheel passen in het omliggende landschap. Omdat de zonnepanelen gesitueerd worden aan de noord- en oostzijde van de kavel ondervinden zij geen/weinig hinder van de schaduw van de elzen. Het zonneveld is kleinschalig van aard en sluit hiermee goed aan bij het bestaande landschappelijk karakter. In paragraaf 4.1 wordt ingegaan op de invulling van de Waterwet.

3.2.4

Reflectie en schittering

Het glazen oppervlak van zonnepanelen kan zorgen voor reflectie en daarmee voor hinder voor de burens, of gebruikers van de openbare ruimte: in feite de enige milieuhinder die zonnepanelen kunnen opleveren. De hinder hangt af van de locatie (stand en hoogte spiegelend vlak), de stand van de zon (de tijd en de tijd van het jaar) en het materiaal van de panelen. De hinder werkt net als bij een spiegel (maar dan in mindere mate⁵), waarin de hoek van de invallende lichtstraal, de hoek van de uitvallende lichtstraal bepaalt. Hoe steiler de helling van de panelen, hoe groter de kans op hinder. Wanneer de panelen vrij vlak (35 graden of minder) worden opgesteld, gaat de reflectie veelal omhoog. Dan is er voor de omgeving geen hinder door reflectie. Logischerwijs is achter de zonnepanelen (noordzijde) ook geen sprake van een spiegelend effect.

De meest rendabele hellingshoek van de zonnepanelen (in de traditionele opstelling) is in Nederland 35 graden. Steiler leidt tot minder rendement. Bij een symmetrische opstelling (oost-west) wordt een kleinere hellingshoek toegepast van 22 graden. Omdat zonnepanelen op deze locatie in een oostwest-opstelling worden gesitueerd zal de hellingshoek niet hoger zijn dan 22 graden.

Zoals hiervoor is aangegeven, is hinder door reflectie in een oostwest-opstelling niet te verwachten. Wel is het 'oplichten' van de panelen in de zon zichtbaar. Dit leidt niet tot hinder vanwege het licht, maar maakt wel dat de

⁵ Zonnepanelen worden uitgerust met een anti-reflectie coating, zodat zonnepanelen minder licht weerkaatsen.

zonnepanelen opvallen. Dit oplichten wordt door middel van een coating op de panelen tegengegaan. De reflectie van licht is alleen overdag mogelijk. 's Avonds is geen zon aanwezig die de panelen op kunnen lichten, daarnaast rijden er geen auto's in de nabijheid van het projectgebied die kunnen zorgen voor lichtreflectie. Lichtgevoelige dieren, zoals vleermuizen en uilen zijn met name in het donker actief en hebben hiermee geen last van de mogelijke reflectie van de zonnepanelen.

Door de panelen in een oostwest-opstelling te plaatsen gaat de mogelijke reflectie met de richting van de Hoofdweg mee, parallel aan de Natura 2000 gebieden. Hiermee bereikt de reflectie het gebied niet. Ook wordt door middel van een landschappelijke inpassing het opvallen van de panelen voorkomen.

R a n d v o o r w a a r d e n

4

De planologische gevolgen van het project moeten in beeld gebracht worden.

Het gaat om de volgende aspecten:

- water;
- archeologie;
- ecologie;
- externe veiligheid;
- milieuhinder;
- luchtkwaliteit;
- bodem.

4.1

Water

Normstelling en beleid

Van groot belang voor de ruimtelijke ordeningspraktijk is de ‘watertoets’ (wettelijk verplicht). De watertoets kan vooral worden gezien als een procesinstrument dat moet waarborgen dat gevolgen van ruimtelijke ontwikkelingen voor de waterhuishouding meer expliciet worden afgewogen. Belangrijk onderdeel van de watertoets is het vroegtijdig afstemmen van ontwikkelingen met de betrokken waterbeheerder. Het desbetreffende plangebied ligt in het beheersgebied van Wetterskip Fryslân.

Toetsing

Op 4 mei 2016 is voor het plangebied een digitale watertoets aangevraagd. Op basis van het planvoornemen is bepaald dat het plan een beperkte invloed heeft op de waterhuishouding. Dit kan worden ondervangen met standaard maatregelen. Deze maatregelen zijn opgenomen in het wateradvies in bijlage 2. Het planvoornemen is voor wat betreft het aspect water dan ook uitvoerbaar.

4.2

Archeologie en cultuurhistorie

Normstelling en beleid

De Monumentenwet 1988 is per 1 juli 2016 vervallen. Een deel van de wet is op deze datum overgegaan naar de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de Omgevingswet, wanneer deze naar verwachting in 2019 in werking treedt. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het

Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is.

De Erfgoedwet bundelt en wijzigt een aantal wetten op het terrein van cultureel erfgoed. De kern van deze wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Wanneer dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ). Daarnaast dient ieder ruimtelijk plan een analyse van de overige cultuurhistorische waarden van het plangebied te bevatten. Voor zover in een plangebied sprake is van erfgoed, dient op grond van voorgaande dan ook aangegeven te worden op welke wijze met deze cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten archeologie rekening wordt gehouden.

4.2.1

Archeologie

Toetsing

De Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE)⁶ in de Cultuurhistorische Kaart Fryslân 2 (CHK2)⁷ van de provincie Fryslân biedt voor de gehele provincie per locatie informatie over de bekende als wel de te verwachten archeologische waarden. Daarbij worden twee verschillende onderzoeksperiodes onderscheiden, te weten steentijd-bronstijd en ijzertijd-middeleeuwen.

Steentijd-bronstijd

Voor de periode steentijd-bronstijd is voor het gehele plangebied aangegeven dat 'geen onderzoek noodzakelijk' is, wat inhoudt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht de grootte van de ingreep, voor de periode steentijd-bronstijd geen historisch karterend onderzoek gedaan hoeft te worden.

⁶ Benaderbaar via <http://www.fryslan.frl/famke>.

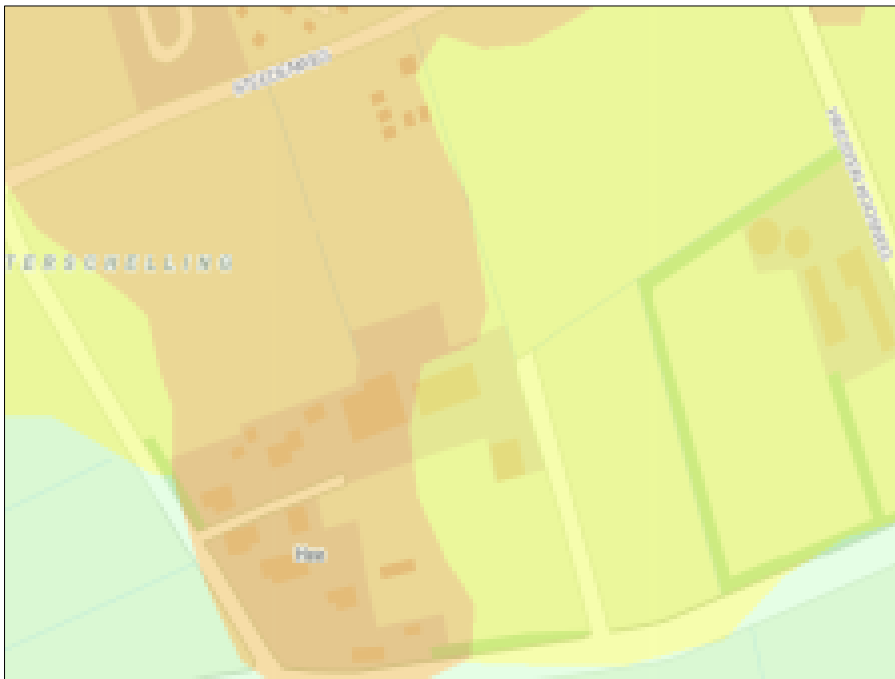
⁷ Benaderbaar via <http://www.fryslan.frl/chk>.

Figuur 9. Archeologische waarden steentijd-bronstijd

IJzertijd-middeleeuwen

Voor het plangebied is voor de periode ijzertijd-middeleeuwen aangegeven dat 'Karterend onderzoek 1' (oranje) noodzakelijk is. In de gebieden aangemerkt als 'Karterend onderzoek 1' kunnen zich archeologische resten bevinden uit de middeleeuwen. De archeologische dienst van de provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 500 m² een karterend archeologisch onderzoek te laten verrichten.

Figuur 10. Archeologische waarden ijzertijd-middeleeuwen

De oppervlakte van de zonnepanelen tezamen is groter dan 500 m², namelijk 1.500 m². De constructie waar de zonnepanelen op rusten bestaat uit palen die deels in de grond bevestigd worden. Daarnaast worden stroomkabels ingegraven die de zonnepanelen verbinden met het transformatorhuisje. De oppervlakte van deze palen en kabels is aanzienlijk minder dan 500 m². Daarnaast behoeft de aanleg geen grote graafwerkzaamheden in de bodem.

In de toekomstige situatie zal de bodem niet dieper geroerd worden dan waar in de bestaande agrarische bestemming sprake van is. Met deze huidige agrarische bestemming bestaat er een grote kans dat de bovenste gronden reeds verstoord zijn, met name omdat de gronden in het projectgebied opgehoogd zijn (zoals beschreven in de ecologische inventarisatie).

Mochten zich onder deze bovenste gronden archeologische resten bevinden, dan worden deze met de minimale belasting van dit planvoornemen niet aangetast. Aangezien voor het plaatsen van de zonnepanelen geen grote en diepe graafwerkzaamheden noodzakelijk zijn, stuit het uitvoeren van het project archeologisch niet op bezwaren.

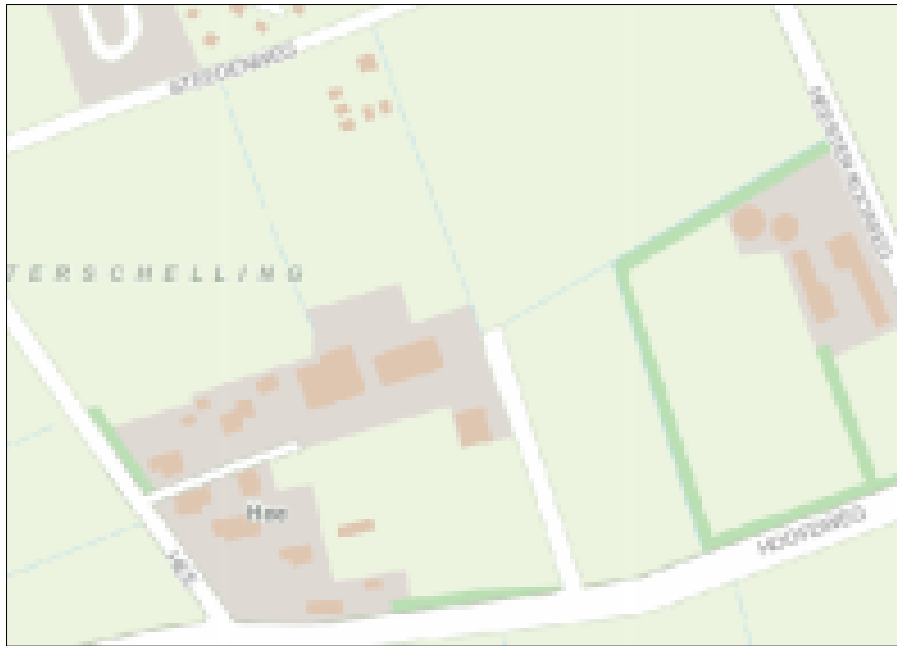
4.2.2

Cultuurhistorie

Toetsing

Op de CHK2 van de provincie Fryslân is informatie opgenomen over cultuurhistorische waarden⁸. Voor het plangebied en zijn directe omgeving staan op de CHK2 geen cultuurhistorische waarden aangemerkt, zoals getoond in onderstaande figuur. Dit bestemmingsplan leidt daarmee niet tot verstoring van cultuurhistorische waarden. Het cultuurhistorische aspect hoeft derhalve niet nader onderzocht te worden.

⁸ Benaderbaar via <http://www.fryslan.frl/chk>.

Figuur 11. Cultuurhistorie

4.3

Ecologie

Om de uitvoerbaarheid van onderhavig plan te toetsen, is een ecologische inventarisatie van de natuurwaarden in het plangebied uitgevoerd. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving. Het doel hiervan is om na te gaan of een vooronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet (Ffw, deze was van toepassing op het moment van de vergunningaanvraag) en/of een oriënterend onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998, ook deze was van toepassing op het moment van de vergunningaanvraag) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Het plangebied is daartoe op 21 november 2015 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs.

Figuur 12. Uitzicht op zuidoostzijde projectgebied met weiland en bebouwing

Terreinomstandigheden

Het plangebied betreft een weiland met pony's. Langs de noordzijde ligt een elzensingel. Duidelijk te zien is dat het plangebied enkele jaren geleden is opgehoogd met grond. De ontwikkelingen hebben geen betrekking op de aangrenzende sloten.

4.3.1

Soortbescherming

Flora- en faunawet

Met ingang van 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'Lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Flora-faunawet van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten (licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (vallen zowel onder het middelzware als het strenge beschermingsregime).

Inventarisatie

Uit de informatie van Quickscanhulp.nl⁹ (© NDFP - quickscanhulp.nl 15-12-2015 14:06:42) komt naar voren dat in de directe omgeving (binnen een straal van 1 kilometer) van het plangebied naast enkele licht beschermde diersoorten, diverse (middel)zwaar beschermde planten- en diersoorten voorkomen. Dit is te verklaren door de ligging nabij beschermde natuurgebieden. Op basis van het veldbezoek blijkt dat het plangebied een beperkte natuurwaarde heeft.

In het grasland staan soorten zoals ridderzuring, volgelmuur, paardenbloem en kruipende boterbloem. Aangetroffen soorten zijn soorten van voedselrijke omstandigheden. De houtsingel bestaat uit elzen met in de ondergroei braamstruweel. De uit de omgeving bekende beschermde soorten wilde gagel en enkele orchideeën zijn soorten van meer schrale omstandigheden die niet in deze grasvegetatie voorkomen. Genoemde soorten zijn eerder in de nabij gelegen duinen en heidegebieden te verwachten.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig aangezien bebouwing ontbreekt en de bomen niet beschikken over voor vleermuis geschikte holtes. Aanvliegroutes voor vleermuizen worden dan ook niet aangetaast. In de elzensingel kunnen vogels als houtduif, merel en vink tot broeden komen. Nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats zijn niet in de directe omgeving aangetroffen.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de streng beschermde rugstreepd. In de huidige en toekomstige situatie is het plangebied ongeschikt voor rugstreepd. Wel dient rekening te worden gehouden met de mogelijke vestiging van de soort. Rugstreepd is een pionierssoort en kan grote afstanden afleggen. Op plaatsen waar graafwerkzaamheden worden verricht kunnen (tijdelijk) geschikte voortplantingslocaties (ondiepe plassen) ontstaan. Daarnaast kunnen opgeslagen bouwmaterialen als overwinteringslocatie fungeren. Met de aanleg van het zonnepark gaan geen grote graaf- en bouwwerkzaamheden gepaard en er is ook geen sprake van opslag van bouwmaterialen. Van een geschikte voortplantings- of overwinteringslocatie voor de rugstreepd zal dan ook geen sprake zijn.

Het plangebied beschikt niet over geschikt biotoop voor beschermde reptielen, vissen en ongewervelden. In het plangebied zijn wel enkele licht beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals egel, veldmuis en huisspitsmuis te verwachten.

⁹ Quickscanhulp.nl is een internetapplicatie die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het is een initiatief van onder meer de Gegevensautoriteit Natuur en de organisaties binnen de VOFF (www.quickscanhulp.nl).

Gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

Toetsing

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van enkele licht beschermde soorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij exemplaren worden gedood. De aanwezige licht beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Flora- en faunawet. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord. Het is verboden nesten van vogels (indien nog in functie) te vernietigen of te verstoren. Om een verbodsovertreding te voorkomen dient bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedvogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

4.3.2

Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

De Nbwet 1998 bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Nbwet 1998 zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Nbwet 1998 zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands.

Ten behoeve van het planvoornemen is, in het kader van artikel 19j van de Nbwet 1998, een voortoets¹⁰ uitgevoerd naar de gevolgen die het plan kan hebben voor beschermde gebieden in het kader van de Nbwet 1998. De voortoets is als bijlage bij deze onderbouwing gevoegd. Onderstaand volgt een samenvatting en de conclusie van de voortoets.

De ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt zijn getoetst aan de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Waddenzee en Duinen Terschelling. Daarbij is in acht genomen dat er hier alleen sprake kan zijn van externe werking daar het plangebied waarop het onderzoek betrekking heeft buiten -en op enige afstand van- de begrenzing van de Natura 2000-gebieden ligt.

¹⁰ Voortoets locatie Langerak Terschelling BügelHajema Adviseurs, 2015

De begrenzing van het gebied Duinen Terschelling ligt op ruim 200 meter afstand. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt dat de geplande ingrepen slechts zeer geringe effecten op de fauna in de directe omgeving van het plangebied zullen hebben. Dit geldt eveneens voor het op ruim 400 meter afstand gelegen Natura 2000 gebied Waddenzee. De zonnepanelen worden in oostwest-opstelling geplaatst waarmee reflectie door zon voor daarvoor gevoelige dieren nihil is. Gezien de beperkte omvang van de ingreep zullen op deze afstand zeker geen significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen optreden.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS), dat tegenwoordig ook Natuurnetwerk Nederland wordt genoemd, is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale EHS is voor Friesland uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014.

Natuur buiten de EHS

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en Verordening Romte Fryslân wordt buiten de EHS-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

Inventarisatie

Het projectgebied is in zijn geheel onderdeel van beschermd gebied in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS, tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland genoemd). Het betreffende deel is op basis van de Verordening Romte Fryslân aangeduid als beheersgebied.

Figuur 13. Ligging plangebied (blauw) ten opzichte van EHS beheersgebied (lichtblauw) en EHS natuur (groen). Bron: kaart 3 Verordening Romte Fryslân 2011

In het 'Natuurbeheerplan 2015' is het plangebied aangeduid met het beheer-type 'A02.01 botanisch waardevol grasland'. Momenteel zijn er echter ontwikkelingen omtrent de beheersgebieden in de EHS. Hoewel de exacte uitwerking hiervan nog niet is afgerond, is aan elk gebied niet meer specifiek een beheer-type gekoppeld. De gebieden krijgen in het natuurbeheerplan alleen een leefgebied aanduiding. Het plangebied is in het Natuurbeheerplan 2016 aangeduid met 'droge dooradering'.

De huidige waarde van het plangebied is zeer beperkt. De natuurwaarde van het plangebied en omgeving is vooral gelegen in de opgaande groenstructuren. Hierin vinden grondgebonden zoogdieren schuilmogelijkheid, vogels komen er tot broeden en er kan fauna (zoals amfibieën) overwinteren. Er zijn echter wel mogelijkheden om met gericht beheer een waardevol botanisch grasland te laten ontstaan.

Toetsing

Zoals te lezen in artikel 7.1.1 van de Verordening Romte Fryslân (VRF) zijn nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gronden. Voor de één op één begrensde beheersgebieden geldt dat normaal agrarisch gebruik inclusief bijbehorende nevenactiviteiten mogelijk zijn (zie artikel 7.1.7 Verordening Ruimte Fryslân). Ook onontkoombare ruimtelijke activiteiten zijn binnen de beheersgebieden mogelijk mits gebiedsgericht maatwerk wordt geleverd. De realisatie van zonnepanelen kan niet gezien worden als een agra-

rische ontwikkeling of daarbij behorende nevenactiviteit. Er is evenmin sprake van een onontkoombare ruimtelijke activiteit.

De beoogde ontwikkeling is derhalve strijdig met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid. Hiertoe is op 19 januari 2016 contact gezocht met de provincie Fryslân. Uit dit overleg is naar voren gekomen dat de insteek van de provincie is dat, bij ontwikkelingen in de EHS, de bestaande natuurwaarden minimaal behouden moeten worden. Er hoeft niet getoetst te worden aan potentiële of beoogde waarden van het gebied zoals die in het Natuurbeheerplan geformuleerd zijn.

Met de realisatie van zonnepanelen blijven de natuurwaarden van het plangebied grotendeels gelijk, er gaat wel een klein deel van het oppervlak aan EHS verloren. Hiervoor is compensatie nodig. Op de Waddeneilanden is het kwantitatief compenseren van aangetaste EHS lastig gezien het ruimtegebrek. Compensatie kan daardoor ook vorm krijgen door het kwalitatief versterken van overige delen van de EHS. Dit wordt gedaan door het versterken van de singelstructuren in de omgeving van het plangebied. Bij het verlenen van de omgevingsvergunning zal de vergunningverlenende instantie een voorschrift met een voorwaardelijke bepaling ten aanzien van de landschappelijke inpassing opnemen.

Conclusie

Uit de ecologische inventarisatie is naar voren gekomen dat een vooronderzoek in het kader van de Flora- en faunawet of een voortoets in het kader van de Nbwet 1998 niet nodig is.

Met betrekking tot rugstreeppad wordt geadviseerd te voorkomen dat geschikt vestigingsklimaat ontstaat tijdens de werkzaamheden. In voorgaande paragraaf over de rugstreeppad is reeds besproken dat hieraan wordt voldaan. Het aanvragen van een ontheffing op de Flora- faunawet voor deze soort is dan ook niet aan de orde.

Met inachtneming van het broedseizoen van vogels is een ontheffing van de Flora- en faunawet en een vergunning op grond van de Nbwet 1998 niet nodig.

Provinciaal ruimtelijk natuurbeleid

Het plan is gezien de aantasting (ruimtebeslag) van in het kader van de EHS beschermd gebied wel in strijd met de Verordening Romte Fryslân 2014. Door de aanleg van nieuwe elzensingels wordt het verlies aan oppervlakte EHS kwalitatief gecompenseerd en mag het plan wat betreft ecologie als uitvoerbaar worden geacht.

4.4

Overige milieuaspecten

4.4.1

Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's voor de omgeving bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vuurwerk, aardgas of lpg. Het aandachtsveld van externe veiligheid richt zich op zowel inrichtingen (bedrijven) waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn als het transport van gevaarlijke stoffen. Dit vervoer kan plaatsvinden over weg, water en spoor en door buisleidingen. Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van risico's voor de burger door deze activiteiten. Hiertoe zijn risico's gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

In het kader van het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een zogenoemde risicokaart¹¹ ontwikkeld. Op de risicokaart staan gegevens die met risico te maken hebben, zoals risicoveroorzakende bedrijven die gevaarlijke stoffen gebruiken of produceren of opslaan en ook het vervoer/transport van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Gevaarlijke stoffen zijn in dit geval stoffen die een schadelijke invloed hebben op de gezondheid en het milieu. Op de risicokaart worden tevens kwetsbare objecten getoond die extra aandacht verdienen in de buurt van risicobronnen. Dit zijn gebouwen waarin zich veel mensen kunnen bevinden en gebouwen waar niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn (zieken, bejaarden, kinderen).

Uit de Risicokaart komt naar voren dat er zich op Terschelling slechts één mogelijke risicobron bevindt. Dit betreft een sportcomplex en ligt voor het zonnenveld op ruime afstand. Daarnaast is een zonnepark geen kwetsbaar of bekend kwetsbaar object in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (er zijn geen personen aanwezig). Uit het oogpunt van externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde.

4.4.2

Milieuhinder

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen dient te worden aangetoond dat een planvoornemen buiten de invloedssfeer van eventuele hinderlijke activiteiten in de omgeving valt en daarnaast geen belemmeringen oplevert voor nabijgelegen functies.

¹¹ Benaderbaar via <http://www.risicokaart.nl>.

Een zonnepark vormt geen milieuhinderlijke bedrijfsactiviteit in termen van milieuzonering. Eventuele geluidhinder zou door transformatoren kunnen ontstaan. Het betreft transformatoren die vergelijkbaar zijn aan die in woonwijken. Voor transformatorstations (een buitengewoon conservatieve benadering van de te plaatsen transformatoren) geldt een te hanteren afstand van 30 meter. De dichtstbijzijnde bebouwing bij het zonneveld betreft agrarische bebouwing. De dichtstbijzijnde woning ligt op een afstand van minimaal 85 meter.

Geconcludeerd kan worden dat het aspect milieuhinder de ontwikkeling van de zonneparken niet in de weg staat.

4.4.3

Luchtkwaliteit

Op 14 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit is op 1 augustus 2009 in werking getreden. Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Projecten die passen binnen dit programma hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit.

Het project gaat in de gebruikersfase niet gepaard met verbranding van (fossiele) brandstoffen. Ook is er geen sprake van een significante verkeersaan-trekkende werking. Er vinden enkel verkeersbewegingen plaats in de aanlegfase. In de gebruiksfase vindt incidenteel verkeer plaats die samenhangt met het beheer en onderzoek van de zonneparken. Luchtverontreinigende stoffen zijn daardoor niet aan de orde. Het aspect luchtkwaliteit staat de realisatie van de zonneparken dan ook niet in de weg.

4.4.4

Bodem

Het nationale bodembeleid is geregeld in de Wet bodembescherming (Wbb). Het doel van de Wet bodembescherming is om te voorkomen dat nieuwe gevallen van bodemverontreinigingen ontstaan. Voor bestaande bodemverontreinigingen is aangegeven in welke situaties (omvang en ernst van verontreiniging) en op welke termijn sanering moet plaatsvinden. Hierbij dient de bodemkwaliteit ten minste geschikt te worden gemaakt voor de functie die erop voorzien is, waarbij verspreiding van verontreiniging zoveel mogelijk wordt voorkomen. Het beleid gaat uit van het principe dat de bodem geschikt dient te zijn voor de beoogde functie. De gewenste functie bepaalt als het ware de gewenste bodemkwaliteit.

De zonneparken worden gevormd door bouwwerken, waar geen personen verblijven. Daarnaast zijn er geen grootschalige bodemingrepen aan de orde,

waardoor grond moet worden afgevoerd of iets dergelijks. Bovendien worden, gelet op het huidige gebruik als natuur, ernstige verontreinigingen niet verwacht. De kwaliteit van de bodem staat daardoor de uitvoerbaarheid van de omgevingsvergunning niet in de weg.

Juridische toelichting

5

5.1

Juridische vormgeving

Zoals in de inleiding is aangegeven, is ervoor gekozen het onderhavige project mogelijk te maken door middel van een omgevingsvergunning voor het afwijken van een bestemmingsplan (hierna omgevingsvergunning) als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (voorheen een projectbesluit als bedoeld in artikel 3.10 Wro).

De omgevingsvergunning bestaat in ieder geval uit een goede ruimtelijke onderbouwing (2.12, lid 1, sub a, onder 3 Wabo) en uit een verbeelding die het mogelijk maakt om in een digitale omgeving de plannen weer te geven en de locatie (geometrische plaatsbepaling) vast te leggen.

5.2

Procedure

In artikel 3.10 Wabo is bepaald dat voor de in deze ruimtelijke onderbouwing bedoelde omgevingsvergunning de uitgebreide voorbereidingsprocedure als beschreven in dit artikel van toepassing is.

De ontwerp-omgevingsvergunning wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan een ieder zienswijzen omtrent het ontwerp naar voren brengen. Deze procedure is vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht, afdeling 3.4. Tevens draagt het bevoegd gezag zorg voor het verkrijgen van een eventuele verklaring van geen bedenking (artikel 3.11 Wabo).

Met betrekking tot de voornoemde verklaring van geen bedenkingen kan nog worden opgemerkt dat op 29 maart 2016 de gemeenteraad van Terschelling middels de motie 'Proefproject zonneveld Hee' zich positief heeft uitgesproken over het planvoornemen. In bijlage 1 is deze motie te vinden.

De beslistermijn op de ontwerp-omgevingsvergunning van zes maanden begint te lopen op de dag ná de dag van ontvangst van de aanvraag (artikel 3.12, lid 7 Wabo). De beslistermijn van zes maanden mag eenmaal verlengd worden, met ten hoogste zes weken (artikel 3.12, lid 8 Wabo). Na de vaststelling van de omgevingsvergunning maakt het bevoegd gezag het vaststellingsbesluit be-

kend. De mededeling van het definitieve besluit wordt tevens langs elektronische weg gedaan en beschikbaar gesteld (artikel 6.14 Bor jo. Regeling standdaarden ruimtelijke ordening 2012).

Op de ontwerp-omgevingsvergunning moet tevens het overleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Wet ruimtelijke ordening worden gevoerd (artikel 6.18 Bor). Uiterlijk zes weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit kan er beroep worden ingesteld bij de sector bestuursrecht van de rechtbank en eventueel hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Uitvoerbaarheid

6

6.1

Economische uitvoerbaarheid

Voorliggende ruimtelijke onderbouwing is opgesteld vanwege het realiseren van een zonneveld locatie C. Langerak in Hee, Terschelling.

De initiatiefnemer van dit project, Terschelling Energie, neemt haar verantwoordelijkheid voor de financiering van het project. Dit betreft zowel de realisatiekosten als de plankosten. Voor zover er sprake is/kan zijn van planschade, wordt deze gedekt door de planschadeovereenkomst die tussen de initiatiefnemer en de gemeente is afgesloten.

Een en ander betekent dat de uitvoerbaarheid van het voorliggende project niet door onvoldoende economische uitvoerbaarheid wordt belemmerd.

6.2

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Overleg

Artikel 5.20 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) verplicht om bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning overleg te voeren met het Rijk, de provincie en het waterschap. Dit overleg is vormvrij en de betreffende instanties kunnen ook aangeven wanneer overleg niet nodig is.

Inspraak

Burgers en maatschappelijke instanties worden in de gelegenheid gesteld in het kader van de tervisielegging van het ontwerpbesluit hun zienswijze kenbaar te maken.